

Høring av forslag til innretning av havbruksfondet

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
012/16	Kommunestyret	11.02.2016

Klageadgang	Nei	Unntatt offentlighet	Nei
Hjemmel: høringsuttalelse, dermed ingen hjemmel		Hjemmel:	
Åpent møte etter paragraf 31 i KL.			

Innstilling:

Lødingen kommune er positiv til at det etableres havbruksfond finansiert av utbytte fra produksjonsvekst i havbruksnæringen. Lødingen kommune forutsetter at havbruksfondet ikke skal erstatte framtidig arealavgift.

Veksten i havbruksnæringen må være miljømessig bærekraftig.

For øvrig har Lødingen kommunen følgende innspill til innretningen av fondet:

1. Det etableres et havbruksfond for hvert produksjonsområde.
2. Inntektene fra salg av produksjonsrettigheter fordeles i sin helhet på kommunene i det aktuelle produksjonsområdet.
3. Lokalitets- MTB (maksimal tillatt biomasse) brukes som fordelingsnøkkel ved utbetaling fra fondet til kommunene innenfor produksjonsområdet.
4. Inntektene fra fondet fordeles til kommunene umiddelbart etter at salgsvederlaget for produksjonsveksten er mottatt.
5. Statens skal ikke ha andel av havbruksfondet. Havbruksfondet er statens virkemiddel for å skape vekst i havbruksnæringen og det er urimelig at staten skal ha andel av fondet hvor aktiviteten utelukkende utøves i distriktene.
6. Fylkeskommunene skal ikke ha utbytte fra havbruksfondet. Fylkeskommunen er myndighet i forhold til lokaliteter, vekst og konsekvensutredninger. Dersom

fylkeskommunen også skal ha «provisjon» for veksten, kan det reises spørsmål om dette er tilfredsstillende forvaltningspraksis.

7. Innføring av arealavgift er nødvendig for å gi kommunene forutsigbare inntekter fra havbruksnæringen, og samtidig sikre at kommuner som ikke kan ta ut vekst blir sikret et tilfredsstillende inntektsgrunnlag. Arealavgift vil sikre kommunene inntekter etter at veksten reduseres eller fra stopper opp.

11.02.2016 KOMMUNESTYRET

Behandling i møtet:

Forslag fra Dagfinn Olsen, Frp:

Som innstillingen med følgende endring:

«Pkt. 7 i innstillingen strykes»

Votering:

Ved alternativ votering fikk innstillingen 15 stemmer, mens forslaget fra Dagfinn Olsen fikk 2 stemmer.

KS-012/16 Vedtak:

Innstillingen ble vedtatt.....

Lødingen, den 18. februar 2016

Kjetil Skjeie
rådmann

Bakgrunn:

Høring av forslag til innretning på havbruksfondet.

Meld. ST. 16 (2014 – 2015) »Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett» (kalt havbruksmeldingen

<https://www.regjeringen.no/dokumenter/meld.-st.-16-2014-2015/id2401865/>).

Beskrivelse:

I Meld. ST. 16 (2014 – 2015) »Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett» presenterer regjeringen et nytt system for justering av kapasiteten i oppdrettsnæringen basert på miljøindikatorer, handlingsregler og inndeling av kysten i produksjonsområder.

Regjeringen vil legge til rette for videre vekst i oppdrettsnæringen, hvor en av forutsetningene for vekst er tilgang på tilstrekkelig og egnet areal. Regjeringen vil at kommuner som stiller areal til rådighet for havbruksnæringen, skal oppleve større positive ringvirkninger fra aktiviteten.

I tilknytning til behandlingen av denne meldingen har næringskomiteen i sin høringsuttalelse bedt regjeringen om å opprette et havbruksfond som skal sikre en rimelig fordeling av kommunal sektors andel av konsesjonsvederlaget i alle fylkeskommuner og kommuner med oppdrettsvirksomhet.

Næringskomiteen foreslår følgende fordelingsnøkkel for vederlag for produksjonsvekst og nye konsesjoner:

- 20 % tilfaller staten
- 10 % tilfaller fylkeskommunen
- 70 % tilfaller kommunen

Høringsnotatet drøfter følgende problemstillinger:

1. Fordelingsnøkkel mellom stat, fylke og kommune
2. Størrelse og frekvens på utbetalinger fra fondet
3. Administrasjon av fondet

Høringsfristen er satt til 18.februar 2016.

Departementet kommenterer i høringsbrevet at havbruksfondet skal:

- a. sikre en rimelig fordeling på alle kommuner med oppdrettsvirksomhet
- b. stimulere kommunene til å gi næringen tilgang på egnede lokaliteter
- c. enkel ordning å administrere
- d. sikre kommunene mest mulig forutsigbare inntekter

Departementet uttaler videre:

1. kun kommuner med oppdrett av laks, ørret, regnbueørret i sine sjøarealer bør ha krav på del av havbruksfondet.
2. Kommuner med kun landbasert oppdrett skal ikke ha krav på andel av fondet.
3. Proveny fra utviklingskonsesjoner vil inngå i havbruksfondet.
4. Vederlag for 5 % kapasitetsøkning skal inngå i fondet.

Departementet reiser spørsmål om det skal være nasjonalt eller regionalt havbruksfond. I havbruksmeldingen legges til opp til å dele landets kyststripe inn i 11

– 13 produksjonsområder hvor vekst skal vurderes annethvert år. Departementets oppfatning er at konsesjonsinntektene bør fordeles på alle, uavhengig om kommunen ligger i et område hvor kapasiteten økes, reduseres eller holdes uendret. Stortinget har lagt til grunn at alle kommuner skal få andel av fondet – ikke bare kommuner som tilrettelegger for nye lokaliteter.

Kommuner som blir vertskap for branngater – altså oppdrettsfrie områder som barriere mot spredning av parasitter og sykdom mellom produksjonsområder, bør etter departementets syn tilgodeses med en andel av inntektene fra fremtidig kapasitetsøkning. Det foreligger ikke forslag om etablering av branngater.

Hvor store inntekter skal fordeles til kommunene?

Størrelsen på inntektene til havbruksfondet vil avhenge av hvor stor produksjonsvekst som blir tildelt og hvilken pris som oppnås for produksjonsøkningen/nye konsesjoner.

Departementet har i høringsnotatet vist en tabell som viser at inntektene til fondet kan variere fra 45 mill. kr til 3.187 mill. kr første år.

Fordelingsnøkkel mellom stat, fylkeskommuner og kommuner.

Næringskomiteen har forutsatt en fordeling med 20 % til staten, 10 % til fylkeskommunene, og 70 % til kommunene. Det foreligger ingen begrunnelse for at 20 % av vederlaget skal tilfalle staten. Departementet oppfatter bred enighet om at hoveddelen av kommunal sektors andel bør tilfalle kommunene. Samtidig har fylkeskommunene en viktig rolle knyttet til samordning av arealplaner og andre fellestiltak, som tilsier at de også bør få en viss andel (10 %).

Fordelingsnøkkel mellom kommuner:

Store forskjeller i oppdrettsvolum i de ulike kommunene gjør at departementet vurderer lik fordeling til alle kommunene vil gi urimelige utslag, og gir heller ingen incentiver til nye arealer til oppdrettsformål.

Fordeling etter lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse) sikrer at kommuner med mest oppdrett også får størst andel av inntektene fra havbruksfondet. Denne modellen er enkel og forutsigbar.

Fordeling basert på fysisk arealbeslag vil etter departementets syn gi samme avkastning som fordeling etter lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse).

Fordeling basert på slaktevolum er etter departementets syn en dreining fra arealbeslag til verdiskaping, og departementet vurderer dette som u hensiktsmessig.

Vurdering:

Lødingen kommune har siden tidlig på 80-tallet vært vertskap for samt lagt til rette arealbruken tilknyttet havbruksnæringen. I kommunens Kystsoneplan er det avsatt relativt store områder til havbruk. Lødingen kommune har vi til sammen 7 lokaliteter knyttet til oppdrett av laks. I tillegg foreligger det søknad om godkjenning av ytterligere en lokalitet i Lille Dybfest.

Samlet areal avsatt til havbruksnæringen i kystsoneplanen er på ca. 70 km². Dette arealet vil sannsynligvis øke i forbindelse med pågående revisjon av kommuneplanens arealdel.

Antall lokaliteter har gjennom årene vært økende, samtidig som konsesjonshaverne har økt sin MTB (maksimal tillatt biomasse). Samlet MTB i Lødingen kommune pr 1. januar 2016 er på 15.480 tonn.

HAVBRUKSFOND OG AREALAVGIFT

Departementet tar til ordet for at kommunenes årlige inntekt fra havbruksfondet langt vil overstige inntektene kommunene ville fått med arealavgift. Etter rådmannens vurderinger er dette i beste fall misvisende. Det har sammenheng med at finansiering av havbruksfondet utelukkende kommer fra produksjonsvekst. Dersom det av ulike årsaker ikke blir produksjonsvekst eller at betalingsviljen for produksjonsvekst ikke er til stede, blir det ikke noe utbytte til kommunene fra havbruksfondet.

I motsetning til havbruksfond, vil en arealavgift være en årlig inntekt til kommunene som ikke er vekstavhengig, men som kompenserer faktisk bruk av sjøarealer.

STYR HAVBRUKSFONDET TIL VEKSTOMRÅDER

Departementet mener at havbruksfondet bør deles på alle havbrukskommuner – uavhengig av om det er vekst i havbruksnæringen i den enkelte kommune. Dette standpunktet er rådmannen uenig i.

For å gi kommunene incentiv til å stille tilstrekkelige og egnede arealer til disposisjon for vekst i havbruket, må havbruksfondets midler i sin helhet styres til kommuner som legger til rette for vekst. Etter administrasjonens vurdering bør det *etableres havbruksfond for hvert produksjonsområde*. Inntektene fra fondet fordeles til kommunene i produksjonsområdet, hvor lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse) legges til grunn som fordelingsnøkkel.

Denne løsningen vil ramme kommuner hvor det av forskjellige årsaker ikke er mulig å ta ut vekst. Dette kan være kommuner som over lang tid har lagt til rette for havbruksnæringen, har stor lokal MTB (maksimal tillatt biomasse) og vurderer arealbeslaget som stort nok med eksisterende produksjon. Hele ordningen er imidlertid basert på vekst – og da må pengene styres dit hvor veksten kommer.

Havbruksfondet er vekstbasert og kan ikke erstatte arealavgiften. Arealavgiften vil over tid være en viktigere kompensasjon til kommunene enn avkastningen fra havbruksfondet. For kommunene er det viktig at inntektskildene fra havbruksnæringen blir todelt. Havbruksfondet som er vekstavhengig og arealavgift som er vekstnøytral, men knyttet til faktisk bruk.

FORDELINGSNØKKELELLER MELLOM STAT, FYLKE OG KOMMUNE

Forslag til fordelingsnøkkel mellom stat, fylke og kommune er etter Rådmannens vurdering urimelig. Vekst i havbruksnæringen er nasjonal politikk, hvor havbruksfondet skal brukes som virkemiddel for gjennomføring av vedtatt vekststrategi. Statens finansiering skjer normalt gjennom skattesystemet. Det blir derfor urimelig at staten også skal ha andel av vederlaget for produksjonsrettigheter som utelukkende utøves i distriktene. Det er tilgang til areal i havbrukskommunene som er hovedhensikten med etablering av fondet, og da bør også inntektene i sin helhet tilfalle havbrukskommunene.

Det kan diskuteres om i hvilken grad fylkeskommunens samordningsfunksjon rettfærdiggjør fylkeskommunens rett til utbytte fra havbruksfondet.

Fylkeskommunen er myndighet i forhold til lokaliteter, MTB (maksimal tillatt biomasse) og konsekvensutredning. Dersom fylkeskommunen skal ha «provisjon» for vekst i havbruksnæringen, kan det stilles spørsmålstegn om dette er en tilfredsstillende forvaltningspraksis sett i forhold til myndighetsutøvelsen.

FORDELINGSNØKKELE MELLOM KOMMUNENE

Administrasjonen støtter departementet i vurderingen av at lik fordeling mellom kommunene gir urimelig utslag. Prinsippet bør være at oppdrettskommunene får uttelling fra havbruksfondet basert på lokalitets-MTB.

UTBETALING FRA FONDET

I høringsnotatet drøftes ulike ordninger for utbetaling fra fondet. Etter administrasjonens syn bør midlene utbetales til kommunene straks salgsvederlaget for produksjonsveksten er mottatt. Administrasjon av fondet styres sentralt og midlene utbetales til kommunene umiddelbart etter at midlene har kommet inn.

Konklusjon

Lødingen kommune er positiv til at det etableres havbruksfond finansiert av utbytte fra produksjonsvekst i havbruksnæringen. Lødingen kommune forutsetter at havbruksfondet ikke skal erstatte framtidig arealavgift.

Veksten i havbruksnæringen må være miljømessig bærekraftig.

For øvrig har Lødingen kommunen følgende innspill til innretningen av fondet:

1. Det etableres et havbruksfond for hvert produksjonsområde.
2. Inntektene fra salg av produksjonsrettigheter fordeles i sin helhet på kommunene i det aktuelle produksjonsområdet.
3. Lokalitets- MTB (maksimal tillatt biomasse) brukes som fordelingsnøkkel ved utbetaling fra fondet til kommunene innenfor produksjonsområdet.
4. Inntektene fra fondet fordeles til kommunene umiddelbart etter at salgsvederlaget for produksjonsveksten er mottatt.
5. Statens skal ikke ha andel av havbruksfondet. Havbruksfondet er statens virkemiddel for å skape vekst i havbruksnæringen og det er urimelig at staten skal ha andel av fondet hvor aktiviteten utelukkende utøves i distriktene.
6. Fylkeskommunene skal ikke ha utbytte fra havbruksfondet. Fylkeskommunen er myndighet i forhold til lokaliteter, vekst og konsekvensutredninger. Dersom fylkeskommunen også skal ha «provisjon» for veksten, kan det reises spørsmål om dette er tilfredsstillende forvaltningspraksis.
7. Innføring av arealavgift er nødvendig for å gi kommunene forutsigbare inntekter fra havbruksnæringen, og samtidig sikre at kommuner som ikke kan ta ut vekst blir sikret et tilfredsstillende inntektsgrunnlag. Arealavgift vil sikre kommunene inntekter etter at veksten reduseres eller fra stopper opp.

